

KUTSESTANDARD

Puhkpilliorkestrijuht, tase 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Kutsestandardi kasutusala

- 1) tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine;
- 2) inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel;
- 3) ametite kirjeldamine ja tutvustamine;
- 4) karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks;
- 5) koolitusvajaduste selgitamine ning koolituse planeerimine;
- 6) ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine;
- 7) kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Puhkpilliorkestrijuht, tase 8	8

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Orkestrijuht on isik, kes omab muusikalisi võimeid, haridust ja kogemusi aktiivselt tegutseva orkestrikollektiivi juhtimiseks.

Tema töö eesmärk on orkestri kunstiline juhtimine ning publikule kõrgetasemelise muusikaelamuse pakkumine. Orkestrijuhi töö on oma olemuselt pedagoogiline ning eeldab lisaks muusikalistele oskustele ka iseseisvat tööd orkestriga ning meetoodilisi ja psühholoogilisi teadmisi.

Orkestrijuht valdab dirigeerimistehnikat, tunneb ja tunnetab orkestrit kui instrumenti, oskab lugeda orkestri partituuri, tunneb orkestri literatuuri ja valdab erinevaid muusikastiile.

Puhkpilliorkestrijuht, tase 8 on puhkpillimuusika või dirigeerimisalase magistrikraadiga rahvusvaheliselt tunnustatud loovisik, kes osaleb aktiivselt ja tulemuslikult Eesti orkestrimuusika arendamisel. On oma tegevusega eeskujuks puhkpilliorkestri muusika arendamisel.

Osaleb juhataava orkestriga üleriigilistel ja tunnustatud rahvusvahelistel orkestrite konkurssidel.

Viib läbi puhkpilliorkestri muusika meistrikursusi Euroopas ja mujal. On külalisdirigent mujal maailmas nii amatöör kui ka professionaalsete orkestrite juures (sh muusikakõrgkoolide orkestrid), arvestades orkestrite staatuse, kodukorra ja traditsioonidega.

Osaleb rahvusvahelistes žüriides ja rahvusvaheliste organisatsioonide tegevuses.

Lisaks puhkpilliorkestrijuht, tase 8-le on järgmised kutsed:

Puhkpilliorkestrijuht, tase 5 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes tagab isetegevusliku puhkpilliorkestri toimimise. Organiseerib esinemisi ning osaleb kohalikus kultuurielus ja orkestriliikumise tegevuses.

Puhkpilliorkestrijuht, tase 6 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku puhkpilliorkestrit ja osaleb orkestriga piirkondlikus kultuurielus. Võtab osa puhkpilliorkestrite konkurssidest Eestis ja/või juhatab orkestrit maakondlikel laulupäevadel.

Puhkpilliorkestrijuht, tase 7 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku ja/või professionaalset puhkpilliorkestrit. Osaleb juhataava orkestriga üleriigiliste ja rahvusvaheliste puhkpilliorkestrite konkurssidel ja/või festivalidel. Võtab osa konkursside žüriide tööst, on üldjuht/dirigent regionaalsel laulu- ja orkestrimuusika päeval ja/või üldlaulupeol (ka noorte laulupeol), avaldab erialaseid publikatsioone või tegutseb täiendkoolitajana.

A.2 Töösad

A.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine:

- 1) tegevuse planeerimine;
- 2) tööruumi ettevalmistamine;
- 3) orkestri struktuuri (sh juhtiva) loomine ja arendamine;
- 4) töökultuuri arendamine.

A.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine:

- 1) repertuaari valimine;
- 2) proovide ette valmistamine;
- 3) proovide läbiviimine;
- 4) töötamine pillirühmadega;
- 5) kontserttegevus.

A.2.3 Töötamine repertuaariga:

- 1) dirigendi töö repertuaariga;
- 2) repertuaari kohandamine.

Valitavad töösad

A.2.4 Orkestri loomine:

- 1) koostöö loomine katusorganisatsiooniga;
- 2) orkestri majandamine;
- 3) mängijates huvi äratamine;
- 4) pillimängu õpetamine;
- 5) orkestri koosseisu komplekteerimine.

A.2.5 Orkestri arendamine:

- 1) orkestri kaasajastamine;
- 2) orkestri mängutaseme arendamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Orkestrijuhhi tööaeg on paindlik. Töötatakse ka puhkepäevadel ja pühade ajal. Töö toimub üldjuhul siseruumides, kuid esinetakse ka välitingimustes.

A.4 Töövahendid

Noodimaterjal, dirigendipult, dirigeerimiskepp ja sau.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

- 1) muusikalised võimed,
- 2) loovus, loomingulisus,
- 3) juhtimisoskus,
- 4) empaatiavõime,
- 5) analüüsivõime,
- 6) valmisolek meeskonnatööks,
- 7) ping- ja stressitaluvus,
- 8) järjekindlus, enesedistsipliin,
- 9) täpsus,
- 10) vastutustunne,
- 11) saavutusvajadus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Puhkpilliorkestrijuhhi tase 8 on vähemalt magistrikraad dirigeerimises ning 10-aastane töökogemus (viimase 15 aasta jooksul) või töökogemus kutselise orkestri dirigendina.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Orkestrijuhhi, puhkpilliorkestri dirigent, puhkpilliorkestrijuhhi.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Puhkpilliorkestrijuht, tase 8 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.3 ja B.2.6 (lähiv kompetents) tõendamine ning ühe kompetentsi tõendamine valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: - Töötab välja repertuaariplaani vastavalt orkestri võimekusele, vajadusele ja/või katuseorganisatsiooni tellimusele. - Kooskõlastab katusorganisatsiooniga orkestri hooajalise eelarve ja töögraafiku valitud repertuaarile. Juhib proove ja kontserte vastavalt töögraafikule. - Vajadusel kooskõlastab katusorganisatsiooniga orkestri tööks sobilike tingimuste olemasolu. - Kooskõlastab katuseorganisatsiooniga orkestri struktuuri vastavalt repertuaariplaanile ning kunstilisele nägemusele. - Vajaduse korral kontrollib proovi- ja esinemiskultuuri (distsipliin, käitumine, riietus jms) ning korrigeerib seatud kohustuste täitmist. Hindamismeetod(id): Eneseanalüüs, vestlus ja/või proovide vaatlus.	
B.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: - Valib ja kooskõlastab katusorganisatsiooniga repertuaari vastavalt hooaja töögraafikule, järgides orkestri kunstilise arendamise lähemaid ja kaugemaid eesmärke. - Kooskõlastab orkestri juhtkonnaga proovide ettevalmistuse vastavalt hooaja töögraafikule. - Viib läbi orkestriproove vastavalt kooskõlastatud töögraafikule, kasutades prooviaega efektiivselt, nõudes orkestrilt tähelepanu ning distsipliini. - Annab orkestrantidele vajalikud ja selged juhised intonatsiooni, häälestuse, fraseerimise, artikulatsiooni, mängutehnilise taseme, rütmika, koosmängu täpsuse, dünaamika, tempo, agoogika, pillirühmade ja orkestri kõla tasakaalu jne osas, järgides interpretatsiooni, stiilitunnetust ja dirigendi kunstilist nägemust. - Enne kontserti juhib kontserdi peaproovi ning võimaluse korral kontserdisaali akustikaproovi. - Kooskõlastab orkestri pillirühmade kontsertmeisteritega pillirühmaproovid, lähtudes teoste kunstilistest taotlustest. - Dirigeerib õpetatud repertuaari orkestri kontsertidel vastavalt hooajaplaanile. Hindamismeetod(id): proovide/kontsertide vaatlus ja analüüs ning dirigendi eneseanalüüs ja vajaduse korral vestlus hindamiskomisjoniga.	
B.2.3 Töötamine repertuaariga	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: - Teostab repertuaariplaanis olevate heliteoste analüüsi (heliteose taust, stiil, vorm, harmoonia, orkestratsioon jne) toetudes muusikateoreetilistele teadmistele ja koostab heliteose interpretatsiooni plaani. - Kooskõlastab koos arranžeerija/heliloojaga vajalikud muudatused ning täiendused partituurides. - Kooskõlastab heliloojaga tellimusrepertuaari loomise tehnilised tingimused (orkestri koosseis, temaatika, teose pikkus, raskusaste jms). Teadmised: - muusikateooria, - harmoonia, - polüfoonia, - muusikateoste vormiõpetus, - muusikaajalugu,	

- 6) kultuurilugu,
- 7) puhkpillimuusika arranžeerimine,
- 8) partituuri lugemine,
- 9) dirigeerimine,
- 10) suhtlemispsühholoogia alused,
- 11) pedagoogika alused,
- 12) puhkpilliorkestri pillide tundmine,
- 13) ettevõtluse alused,
- 14) projektijuhtimise alused,
- 15) puhkpillimängu õpetamise metoodika,
- 16) pedagoogiline praktika,
- 17) ansamblimängu alused,
- 18) kutse-eetika,
- 19) juhtimise alused,
- 20) protsesside juhtimine (aeg, inimesed jms),
- 21) administreerimise alused.

Hindamismeetod (id): Kontserttegevuse analüüs, dirigendi eneseanalüüs ja vajaduse korral vestlus hindamiskomisjoniga.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on nõutav ühe kompetentsi tõendamine valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast.

B.2.4 Orkestri loomine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: 1. Arutab katusorganisatsiooniga läbi statsionaarse/projektorkestri loomise eeldused, mõju kohalikule ja/või regionaalsele kultuurielule. Kooskõlastab katusorganisatsiooniga loodava orkestri kunstilise suunitluse jne. 2. Esitab katusorganisatsioonile orkestri tegutsemiseks ja majandamiseks omalt poolt nõudeid (orkestri tööruumid, pillide ja repertuaari ostmise jne) ning kooskõlastab dirigendi/orkestrantide palgatingimused jne. 3. Läbi katusorganisatsiooni esindaja tutvustab võimalikele orkestriartistidele loodava orkestri töötingimusi, repertuaarisuunitlust, orkestrisse konkureerimise nõudeid jne. 4. Vajaduse ja võimaluse korral suunab noori interpreete täiendusõppesse, kaasates puu-, vask- ja löökpilli spetsialiste. 5. Koos katusorganisatsiooni esindaja ja dirigendi assistentidega korraldab konkursi orkestri komplekteerimiseks. Hindamismeetod(id): proovide/kontsertide vaatlus ja eneseanalüüs.	
B.2.5 Orkestri arendamine	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: 1. Dirigent lähtub orkestri kunstilises juhtimises ja orkestri olmenõuetes rahvusvahelistest standarditest, kooskõlastades katusorganisatsiooniga täiendavad meetmed orkestri arenguks. 2. Nõuab orkestrantidelt pidevat individuaalset tööd instrumendi paremaks valdamiseks. 3. Jälgib ja vajaduse korral juhendab pillirühmade kontsertmeisterite tööd. 4. Arendab orkestrit nõudliku repertuaari kaudu, korraldades orkestriga järjepidevalt kontserte ning osaledes rahvusvahelistel konkurssidel.	
Teadmised: 1) muusikateooria, 2) harmoonia, 3) polüfoonia, 4) muusikateoste vormiõpetus, 5) muusikaajalugu, 6) kultuurilugu, 7) arranžeerimine, 8) partituuri lugemine, 9) dirigeerimise alused jne,	

- 10) suhtlemispsühholoogia alused,
- 11) pedagoogika alused,
- 12) dirigeerimise alused,
- 13) pillide tundmine,
- 14) ettevõtluse alused,
- 15) projekti juhtimise alused,
- 16) pillimänguõpetamise meetodika,
- 17) pedagoogiline praktika,
- 18) ansambli mängu alused,
- 19) kutse-eetika,
- 20) juhtimise alused,
- 21) protsesside juhtimine (aeg, inimesed jms),
- 22) administreerimise alused.

Hindamismeetod(id): eneseanalüüs.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Puhkpilliorkestrijuht, tase 8 kutset läbiv kompetents	EKR tase 8
Tegevusnäitajad: 1) Loob positiivse töömeeleolu. On nõudmistes konkreetne ja orienteeritud eesmärgile. 2) Kontserttegevuse korraldamisel on asjalik, kaalutlev ja konkreetne ning lähtub kontserttegevuse plaanist. Suhtleb edukalt inimestega erinevatel tasanditel (meedia, publik, kolleegid, orkestrandid jne). On avatud tagasisidele, publikut austav ja kriitikat analüüsiv. 3) Arendab erialaseid teadmisi läbi pideva professionaalse õppe (täiendkoolitused, meistrkursused jne). Loeb süstemaatiliselt erialast kirjandust ja hoiab end kursis puhkpillimuusika arengusuundadega. Kaasab oma töö ja orkestri kunstilise taseme hindamiseks eksperte rahvusvaheliselt tunnustatud loovisikuid. Antud hinnangute analüüsimisel teeb vajadusel korrektiivse dirigendi töös. 4) Järgib organisatsiooni sisekorraeskirja, tuleohutuse eeskirja ja turvanõudeid ning ameti- ja erialaseid instruktsioone. 5) Kasutab oma töös arvutit tasemel - AO1-AO3 ja AO7 (punktid 1, 3 ja 5) 6) Kasutab töös eesti keelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt tasemel B2;	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-29052013-3.1.1/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Valdo Rüütelmaa, Eesti Puhkpillimuusika Ühing Kalev Kütaru, Tallinna Noorte Puhkpilliorkester Aavo Ots, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Priit Sonn, Heino Elleri nimeline Tartu Muusikakool Andres Avarand, Tallinna Ülikool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	29.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.05.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2652 Muusikud, lauljad ja heliloojad

9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	8
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Conductor, level 8
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	